N. 7

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 24. Stycznia V. S. ROKU 1806.

ROSSYA

S. PETERSBURG VS. 12 Stycznia. Za naywyższym rozkazem, Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi: Cesarskiemu poddanemu Hartikowi skarżącemu się na Chersoński rząd Gubernski, który dozwolił Magistratowi tego miasta zostawić go bez satysfakcyi w sprawie o kapitał zabrany przez Zyda Herszkowicza Mapera: ponieważ Hartik posłał o to prożbę do Senatu, więc ztamtąd wyroku czekać powinien.

Witebskiey Gubernii Newelskiego powiatu obywatelowi Kazim: Bobiatyńskiemu proszącemu, ażeby w Senacie rychley sądzoną była iego sprawa; ta nieomylnie odeydzie w kolei swoiey.

Wdowie Duneburgskiego Ziemskiego sądu Assessora Katarzynie Połianowey skarżącey się na sądownictwa tegoż powiatu, które niby pobłażaią dłużnikowi iey Graffowi Borchowi, nie czyniąc satysfakcyi iey i siestrze wdowie Masłowskiey w pretensyach do Graffa wexlowych: ieżeli od sądów iest skrzywdzona, powinna skarżyć się o to przed wyższemi od nich sądami, porządkiem prawnym.

Orszańskiego powiatu szlachcicowi Tomaszowi Mieszkowskiemu skarżącemu się na Witebski sąd niższy ziemski; który bez satysfakcyi zostawił skargę od niego podaną na Pannę Herasimównę o poczynione krzywdy: na sąd pomieniony powinien skargę zanieść do rządu Gubernskiego.

Szlachcicowi Mohilewskiego powiatu Ignacemu Łyskowskiemu, który prosi, ażeby rozkazano Mohilewskiey mieyskiey zwierzchności uczynić iemu satysfakcyą w opłacie należnych za wexlem 1157 rubli: to nie zależy od Ministra sprawiedliwości; powinien prosić o to gdzie z prawa należy. Względem dania iemu prawney opieki, dane są rozkazy.

Witebskiey Gubernii Siebiezkiego powiatu obywatelowi Anton. Lissowskiemu skarżącemu się na Nowhorodzką izbę skarbową, iż nie wydała kwitu na 2 ludzi iego poddanych, z których iednego dał wcześnie w rekruty, drugiego do wydziału woienno sierockiego: na skarbową izbę porządkiem prawnym skargę do Senatu wnosić trzeba.

AUSTRYA.

WIEDEN 16 stycznia. Donieśliśmy iuż o wyiściu woysk Francuzkich z naszey stolicy. Nie razem wszystkie ustępowały; ciągneła dywizya iedna po drugiey do Włoch i Bawaryi, zabieraiąc pilnie, cokolwiek uniesioném być mogło z arsenałow, magazynów publicznych, które nieprzyiaciel za słuszną zdobycz poczytał. Znaiomy Denon plon obfity tegoż czasu zbierał w muzeach, gabinetach, galleryach, księgarniach naszych. Wyprowadzenie tych rzeczy stało się przyczyną ucisku nowego dla mieszkańców. Gdy albowiem kra Dunay rzekę gęsto pokrywaiąca nie dozwalała transportu wodnego, musieli wycięczeni, nieszczęśliwi, konie i wozy dostarczać zwycięzcom, na przeniesienie do Francyi, co od wieków ozdobą, zaszczytem, i obroną było państw Austryackich.

Kommendant nasz G. Hullin iako Szef gwardyi pieszey wyiechał z Napoleonem; iego mieysce zastępował G. Morand do d. ostatniego. Clarke oddalił się z armią; słychać, iż wkrótce tu powróci z Munich w dostoieństwie Ambass dora, ażeby świeżo przywrócony pokóy ugruntował między poiednanemi Mocarstwami. Inni zaś do tey posługi ważney przeznaczonym być mienią G. Andreossi przed woyną Posła w Londynie, który podczas ter. kampanii dopomagał Ministrowi Berthier sprawować trudny urząd GM. armii wielką zwaney. Gdy zaś dywizye: Soult, Davoust, Bernadotte, Lannes, Murat, i Bawarczykowie, z Batawami, Badeńczykami, Wurtemberczykami wychodzą z Austryi; nie mamy ieszcze równey pewności, gdzie się obrócą dywizye, Ney, Marmont, i cała armia Masseny. Była powieść, iż Arcy X. Karolowi pomagać będą w uśmierzeniu Serwianów; co wykonawszy, tę prowincyą i Bośnią oddać mieli w spokoyną dzierżawę Franciszkowi 2. Ten odgłos nie upadł podziśdzień; owszem przydaią niektórzy, że dóm Austryacki Wołoszczyznę i Multany całe otrzyma z ręki Napoleona.

Pobudką do tego być miała powolność okazana z naszey strony na traktacie Presburgskim. Chociaż albowiem warunki pokoiu nie są dotąd ogłoszone urzędownie, iednak wiemy, że Monarchia więcey traci, niżeli w pierwiastkach głoszono. Wszystkie dzierżawy nasze w Cyrkule Szwabskim na podział idą między 3 Elektorów z Francyą zprzymierzonych; Bawarski nadto bierze Voralberg i Tirol Niemieckim zwany, dobra lenne w Palatinacie wyższym, Saltzburg cały za Wurtzburg Arcy X. Ferdynandowi w zamianę dany. Naostatek Królestwo Włoskie zaymuie Tirol Włoski, całe Państwo Weneckie, Jstryą którey stolica Trieste, Dalmacyą, słowem cokolwiek na traktacie Campo Formio wzieliśmy po RP. Weneckiey. Raguzańska nawet ma należeć do Napoleona. Tracąc tak wiele dóm Austryacki, iak mówią, rozszerzy woie dzierżawy do brzegu morza czarnego i uyścia Dunaiu, ażeby prowincye Monarchią składaiące mogły wysyłać morzem za granicę zbywaiące produkta i potrzebne sprowadzać,

Próżnobyśmy opisać usiłowali radość i wesele obywatelów Wiedeńskich, gdy widzieli ustępuiących Francuzów. Zdali się wszyscy w oney chwili zapominać klęsk przeszłych i cierpienia. Pomnożyła powszechne ukontentowanie obecność powracaiących do stolicy wielu GG. Ministrów, tych naybardziey którzy pokoy podpisywali w Presburgu. X. Lichtenstein, Giulay, Stadion odebrali głośne dowody wdzięczności, szacunku, uszanowania naszego, które w innych czasach i okolicznościach byłyby zbytecznemi. Nakoniec d. dzisieyszego Franciszek 2. powrócił do stolicy. Obszernieysze opisanie wiazdu iego damy wkrótce. Gdy stanoł w bramie Rothenthurm, Prezydent stolicy Wohlleben, miał rzecz krótką do niego w osnowie nast.

Okrzyki radośne, które słyszysz NP. niezliczonego ludu, chciey przyiąć za dowod, iak cieszy się z powrótu twego, iak iest przywiązany do tronu, iak wierny oyczyznie. Tłumacz powszechnego ziomków czucia, myśli, i chęci Magistrat, ma szczęście wynurzyć one dobremu Panu. Daliśmy wielorakie dowody cnot obywatelskich wszyscy, zachowaliśmy się przykładnie w dniach smutku i nieszczęścia. Mieszczanie zbroyni bez względu na własne niebezpieczeństwo, czyniąc z siebie ofiarę szlachetną i wspaniałą, pod okiem nieprzyiacioł, zachować umieliśmy domową spokoyność i porządek. Dziwili się Francuzi męztwu naszemu, odwadze, stałości, wytrwaniu, mądrości. W tych usiłowaniach trudnych zaiste krzepiła nas uwaga, że czyniemy i cierpiemy dla oyca oyczyzny. Do WCM. myśli nasze zwrócone zawsze były; dla ciebie Panie byliśmy gotowi czynić i cierpieć więcey. Zyi odtąd spokoynie otoczony szczęściem i chwałą wśród wiernego poddaństwa całe wieki, a z wysokiego tronu przodków twoich rzuć oko litościwe na Magistrat i mieszczan Wiedeńskich, którzy na twoią posługę i obronę, gdy rozkażesz, zawsze gotowi są maiątek i krew nieść w ofierze.

Wczora przed wiazdem Franciszka 2, ogłoszono w całey stolicy wyrok iego nast. „ Oddalaiąc się z Wiednia na początku listopada, mogłem nie bez przyczyny rozumieć, iż móy powrót rychło nastąpi. Chciałem

tylko zakończyć obrady seymu Węgierskiego, i mieszkać w stolicy tak długo, dopóki obowiązek panuiącego pierwszy, obrona Monarchii od groźnych nieprzyiacioł, nie powoła mnie w drugie strony. Zbieg niepomyślnych, iuż wiadomych każdemu przypadków, nie dozwolił wykonać przedsięwzięcia. Osądziłem, iż dla ocalenia i stolicy i wszystkich prowincyi, trzeba mi było koniecznie znaydować się obecnym w obozach zprzymierzonych. Zostawiłem w Wiedniu Kommissarza Wrbna, godnego ufności waszey; zasłużył na nią. Sam chociaż oddalony, myślą i sercem tu zawsze byłem obecny; wasza całość i dobro celem były moiey troskliwości, ile dozwoliły trudne czasy.

Gdy zaś nie zdało się Opatrzności rządzącey światem' ażebyśmy bezpieczeństwo zyskali przez pomyślne powodzenie oręża naszego, staraliśmy się więc przez negocyacye i traktaty przywrócić Monarchii strapioney klęskami pokoy i szczęśliwość. Podpisaliśmy ten pożądany traktat, w prawdzie nie tak prędko, iakeśmy życzyli; dość iednak rychło, gdy zważemy, że rozbierać trzeba było interessa nayważnieysze, na czas teraznieyszy i przyszły; dogodnie obu stron chęciom. Upadł mur Pana od poddanych przedzielaiący. Powracam do Wiednia pełen szacunku naywyższego dla was, którzyście na to zasłużyli statecznością, wiernością, niezachwianém nigdy przywiązaniem, pracą i czułością w utrzymaniu domowey spokoyności i porządku, naostatek przykładną szczodrobliwością waszą dla cierpiących ludzi przez opatrywanie szpitalów.

Dopełniliście obowiązki wszystkie; cnot wszelkich domowych i publicznych byliście wzorem Wiedeńczykowie. Szacuią i poważaią was obcy i domowy, nieprzyiaciel i zprzymierzeniec, ziomek i przychodzień daleki. To słysząc czułém niewymówną pociechę w naywiększym smutku. Powrót do stolicy nieskończenie iest miły sercu moiemu. Oglądaiąc oyca dzieci weselić się będą; stan ich, cierpienia, uciski przeszłe znam dobrze. Zapracowany w spokoynych czasach maiątek został zmnieyszony. Będąc od was oddalonym, czyniłem wiele, ażeby na żywności nie zbywało; dziś więcey nad tém pracować będę. Trwaycie tylko w chwalebney wierności, którą zachować umieliście w czasie trudnym; a w duchu obywatelskim wspieraycie usiłowania rządowe dla dobra powszechnego. Pracuycie. Nad wszystko zaś niech zostanie na wiek z obywatelami Wiednia dobroczynność i święta ludzkości cnota. Namowom złośliwym nie chcieycie łatwo wierzyć. Bóg nam dopomoże; zgoiemy wkrótce rany zadane oyczyźnie. Dan w Felsberg 15. stycznia 1806.

Arcy X. Karol szpadę otrzymał od Napoleona, którą wodzowi woysk Francuzkich darował niegdy Dyrektoryat po traktacie w Campo Formio podpisanym. Bawi teraz w kraiu Węgierskim, gdzie utrzymuiąc w porządku i karności armią narodową, stara się dopełnić wszystkie półki. Dla podania w dzierżawę wieczną Francuzom Tirolu Włoskiego, Wenecyi, Jstryi, Dalmacyi z przyległościami, Kommissarzem od nas iest wyznaczony Margrabia Ghislieri. Wyznaczone są w liczbie 5 Węgierskie regimenta które do tey stolicy na garnizon wkroczyć powinny. Kancellaryom nadwornym w Ołomuńcu zostać kazano, dopóki w Wiedniu dawny porządek nie będzie przywrócony. Wspomniony Arcy X. niedawno wydał do woysk Węgierskich odezwę nast.

Monarcha nasz, powiada, pełen oycowskiey miłości ku poddanym, podpisał pokoy. Mógł ieszcze ufać bezpiecznie zastępom Węgrzynów mężnych niepokonanym w tey kampanii od nieprzyiaciela potężnego. Mogliście Węgrzyni, bronić ieszcze i zasłaniać Niemieckie i Włoskie prowincye Austryaków. Cesarskie serce Franciszka 2 nie chciało wierne państwa zostawiać w ucisku srogim od zwy[illegible], aniteż narażać kray na niebezpieczeństwa i nowe przypadki. Armia więc powróci na zwykłe stanowiska, i w nich ma zostawać, dopóki potrzeba obrony tronu i narodu nie powoła rycerzów do walki z sławą nowey. Życzę i mam nadzieię, iż Officyerowie i żołnierze korzystaiąc z chwili spokoyney, doskonalić się pilniey zechcą w rzemieśle woienném, ażeby doświadczenia w kampanii ter. nabytego pożytecznie użyć mogli w zdarzoney porze. Winienem całemu rycerstwa kołu podziękować za ufność i okazane do osoby moiey przywiązanie. Te nas czyniły mocnemi. W każdém zdarzeniu okazać nie zaniedbam, że przyłożenie się do sławy i powodzenia broni Austryackiey celem iest iedynym chęci moich.

O zmnieyszeniu wiadomey kontrybucyi nic pewnego nie mamy. Słychać, iż Francuzi daruią niedobory wszelkie w d. ustąpienia z kraiu. To pewna, że Minister Manfredini wyiednał u Napoleona znaczną ulgę dla Elektoratu Saltzburgskiego; nawet poborcom zalecono, wrócić co wybrać mogli od nowego r. Może folgowano Saltzburgowi ze względu że do Królestwa Bawarskiego należeć będzie. Jeśli tak iest, równego dobrodzieystwa spodziewać się powinien Tirol, który nie dawno wysłał deputatów do Napoleona w Munich będącego z prozbą, ażeby ich uwolnił od obowiązku płacenia nakazanych 9 mill. fr. w części przynaymniey. Ney w Jnspruck bawi, zkąd powróciwszy do Clagenfurth, do Włoch póydzie, czyliteż do wyprawy wschodniey użytym będzie, zostawmy czasowi. Powiadaią, iż woyska Francuzkie w znaczney liczbie zatrzymaią się w Braunau i okolicach do m. kwietnia. Przyczyną przewłóki będzie podobno potrzeba przewiezienia mnogiey zdobyczy tam zgromadzoney, magazynów woyskowych, naybardziey zaś szpitalów, które dotąd mieszczą wiele t. chorych i ranionych żołnierzy.

Dziś głośno u nas mówią, iż dom Austryacki za ustąpienie pięknych i rozległych prowincyi na zachodzie i południu, nadgrodę bardzo znaczną otrzyma na wschodzie. Z polityków niektórzy rozumieią, że blizki iest d. dawno przewidziany, w którym Turcy z Europy do Azyi ustępować, Afrykańscy rozboynicy życia sposob odmienić, Anglicy wolną żeglugę wszystkim narodom otworzyć będą musieli. Selim 3 nie przyznał ieszcze tytułu nowego panuiącemu nad Francyą. Franciszek 2 między innemi Ottomanów prowincyami, otrzymać ma Serwią i Bośnią. To pewna, że Napoleon obowiązał się traktatem Presburgskim przyłożyć wszelkiego starania, żeby Arcy X. Ferdynand za Saltzburg oddany Maxymilianowi I nadgrodę przyzwoitą odebrał.

Miasto Wiedeń chociaż przez Francuzów z ozdob i dostatków odarre, chciało sprawić wiazd okazały Monarsze; rząd na to nie pozwolił; nie było illuminacyi, ogniow sztucznych, strzelania; skończyła się rzecz na paradzie milicyi mieyskiey, okrzykach gminnych, i uroczystém nabożeństwie w Kościele S. Stefana. 56 młodzieńców wybranych z klass naywyższych otaczało Franciszka 2. Kray Węgierski obficie nam dostarczać zaczoł wszelką żywność. Wyiowszy Braunau, czas 40 d. zamierzył Napoleon woysku swoiemu do ustąpienia z kraiów podbitych, które Austryackiemu domowi powrócone być maią.

W kościele Augustynianów odkryty został niedawno monument wspaniały, który z rozkazu X. Alberta Saxe Teschen postawił sławny Canova nad grobem małżonki iego Arcy X. Krystyny, z krótkim napisem: *Uxori optimae Albertus.*

Mieliśmy w tey stolicy sławnego Virtuosa Crescentini; słyszał śpiewaiącego Napoleon, i do służby swoiey przyioł z pensyą 15 t. fr. i zapewnieniem oney, gdyby nawet dla wieku i choroby śpiewać kiedy przestał.

W r. 1805 w Wiedniu narodziło się dzieci płci oboiey 11777; umarło ludzi 16742. Przewyszkę tak znaczną przypisać trzeba szpitalom nad zwyczay zaludnionym ranionemi żołnierzami narodów woiuiących. Zaślubionych par było 2707. Między umarłemi z ospy naturalney zeszło dzieci 193; dowod oczewisty porównywaiąc lata przeszłe z ter. iak u nas rozkrzewione iest szczepienie wakcyny. Od lat 90 do 100 umarło osob 38, ieden od lat 103 ieden od 105.

W Serwii zapaliła się woyna domowa. Czerni ostrzegł ziomków, iż nadziei niema, żeby Sułtan kiedy potwierdził swobody Chrześcianom nadane przez pośrednika Bekira, alboteż im dozwolił rządzić się w domu na wzór Multanów i Wołoszy. Deputowani od prowincyi do Constantinopola nie tylko przed oblicze Selima 3 z prozbą dopuszczonemi nie byli, ale nawet uciekać taiemnie musieli z stolicy unosząc życie. Jedyna więc nadzieia zostaie w Bogu i mężney obronie. Nakazano wszystkim, którzy są zdatni do noszenia oręża, w obozach stawać. Do szturmowania Belgradu nagłe czynią się przygotowania.

Graff Wrbna Kommisarz Cesarski, tak dobrze i szczęśliwie pogodzić umiał obowiązki trudne w czasie naytrudnieyszym, iż na imie Anioła stróża u Wiedeńczyków zasłużył. Jemu wińniśmy zachowany porządek i

spokoyność, iemu przypisuie z wdzięcznością stolica, że mniey ucisku doznała od nieprzyiacioł, niżeli obawiać się należało. Wychodząc iuż z murów naszych z woyskiem G. Clarke rozstrzelać kazał Unterofficyera Francuzkiego, który gospodarza w zwadzie ubił. Obecna być musiała strasznemu obrządkowi pod bronią milicya nasza konna i piesza.

Słychać, iż Graf Filip Cobenzl były Ambassador w Paryżu będzie Podkanclerzym stanu, a X. Schwartzenberg Ambassadorem w Paryżu. Graf Ludwik Cobenzl, i X. Colloredo Ministrowie obrali życie utaione, każdy z pensyą 8 t. zł. ryń. Dom tuteyszych inwalidów kazano wypróżnić; wszyscy do Pesth maią być przeniesieni; tu zaś zrobione będą koszary dla garnizonu, który odtąd będzie licznieyszy niż dawniey. Papiery nasze podnoszą się coraz bardziey z upadku; dziś płaciemy 70 od 100.

Warunki traktatu Presburgskiego dotąd ogłoszone nie są; iest nadzieia, że to nastąpi wkrótce, gdy dwór powrócił do stolicy. Bez wątpienia wiele iest taiemnych, które światu obiawione zostaną, gdy rzecz i układy doyrzeią. Wiadomo, iż między Fryderykiem 3 i Napoleonem są zaczęte negocyacye, których koniec i skutek nie wiadomy. O tém wątpić nie możemy, że odmiany wielkie w składzie stanów Rzeskich, podziale i rozgraniczeniu kraiów, samey nakoniec konstytucyi nastąpić muszą. Mianowicie zaś Cyrkuły: Frankoński; Saxonii niższey, Szwabski, wyższego Renu maią wziąć wkrótce postać wcale nową.

FRANCYA.

PARYZ 8 stycznia. Minister zagran. inter. Talleyrand powrócił do naszey stolicy z Munich. Nie wątpiemy, że w nadgrodę długich i pożytecznych kraiowi zasług, otrzyma dostoyność Kanclerza stanu, którą dziś piastuie Eugeniusz Beauharnois, skoro ten młodzieniec, syn przysposobiony od Napoleona, zasiądzie na Włoskim tronie; co iednak podobno nie nastąpi przed pokoiem powszechnym, naybardziey z Anglikami; do czego podobieństwa ieszcze nie widać.

Nadgradzaiąc rycerską zasługę, i pracę podczas ostatniey kampanii poniesioną, Napoleon wyższemi Officyerami w legionie honorowym uczynił GG. dywizyinych: Vandamme, S. Hilaire, Friant, Legrand, Belliard, Bisson, Caffarelli, Lery, Malher, Nansouty; 3 GG. brygady, 70 Półkowników, 42 niższey rangi Officyerów, i lekarz armii Coste, zostaią Officyerami w tymże legionie. GG. dywizyinemi zostali: Piston, Sebastiani, Demont, Marchant, Rouillere, Heudelet, Morand, Dupas, Merle, Lemarois, Rapp, Thiébault; GG. brygady: Beaumont, Guyot, Monbrun, Latour Maubourg, Durosnel, Vivier, Ledru, Dauniere, Franceschi, Cauchois, Caulincourt, Conroux, Corbineau, Hariscot, Wattier w niewolę pod Krems wzięty.

Pisma nasze świadczą, iż staraniem X. Dymitra Mourusi sztuka lekarska w Ottomańskiém państwie nową postać bierze. Dotąd Turcy lekarzów i chirurgów mało; szkoły na ich uformowanie, szpitalów, aptek, lazaretów cale nie znali od wieków, zostawuiąc naturze samey staranie o zdrowiu i życiu swoiém. Teraz zakładaią szkoły i apteki, sprowadzaią wielkim nakładem z narodów oświeceńszych, lekarzów i Chirurgów do Constantinopola, słowem wszystko mieć chcą w domu na wzór Europeyski.

Minister woienny Berthier wkrótce tu iest spodziewany. Uprzedzaiąc powrót armii wkrótce maiący nastąpić, bez wątpienia przygotuie na iey przyięcie wszystko; naybardziey zaś podobno zatrudni się opatrzeniem flottylli i obozów nad brzegami Oceanu opuszczonych przed kilko mieś. Do których gdy wnidą półki dawne, słychać, iż zamorska wyprawa przewlecze się nie długo. Ten albowiem iedyny, acz trudny, został nam środek odzyskania z Anglią pokoiu.

Lallemant 160 d. bawił na morzu; zbogacił siebie i całą eskadrę. Prócz Angielskich, poymał 23 statki narodów oboiętnych. Którym niedowierzaiąc, ażeby nie zostawił śladu nieprzyiaciołom ścigaiącym, i drogę swoią ukrył, wszystkie spalił lub zatopił, zabrawszy lud i towary. Teraz każdemu szkodę poniesioną w Rochefort nadgradza. Życzą Francuzi równego szczęścia nowey eskadrze, która według odgłosu powszechnego, z Brestu wyniść miała.

Przez Manheim, Strasburg, inne mieysca dotąd prowadzą wielu ieńców; czas iest niedaleki, w którym każdemu wolność dana będzie powracać do własney oyczyzny. Między ludem poymanym iest bardzo wielu chorych. X. Borghese powrócił tu z Wiednia.

Pisma urzędowe nie ogłosiły u nas ieszcze traktatu Presburgskiego; kładną tylko z niego warunki nast. Tirol Włoskim zwany, kray Wenecki, Istrya, Dalmacya będą wcielone do Królestwa Włoskiego. Tirol Niemiecki, cały Elektorat Saltzburgski będą dane Bawaryi z tytułem Królewskim. Wurtzburg i Aichstadt dostaną się w nadgrodę Arcy X. Ferdynandowi, dawniey W. X. Toskanii. Brisgau, Ortenau, Gunzburg, inne dzierżawy domu Austryackiego w Cyrkule Szwabskim, będą podzielone między Elektorów Badeńskiego i Wurtembergskiego, z których ostatni przyioł tytuł Króla.

Marsz. Kellermann pokazał się nieskończenie czynnym i przezornym w uformowaniu gwardyi narodowey w Alsacyi. Nie licząc iuż zebranych, odzianych, uzbroionych, i ćwiczonych 20 t. grenadyerów i strzelców, którzy wszyscy na kampaniach woyny rewolucyiney służyli, zgromadza ieszcze 6 nowych orszaków, *Cohortes*, każdy od głów 2 t. w departamencie niższego Renu, 5 w Renie wyższym, naybardziey w miastach prowincyi. Lecz te wszystkie wyprawy obronne, których potrzebę woyna na lądzie zapalona wskazywała, podobno ustaną, gdy powrócimy do morskiego dzieła.

Kommendant flotylli Hiszpańskiey Don Heceta w Algesiras miał rozprawę z Anglikami. D. 9. grudnia prowadził nieprzyiaciel kilkadziesiąt statków kupieckich pod strażą 5 okrętów lin. 3, fregat do Gibraltaru. Gdy płynoł blisko przygorka Carnero, 7 Hiszpańskich szalup wyszedłszy pod żagle, ognia dawać zaczęły; odpowiedzieli wnet Anglicy; Heceta swoim na odsiecz prowadzi 25, innych szalup. Jedna z fregat nieprzyiacielskich usiłuiąc tył zabrać Hiszpanom, zbliżyła się zbyt śmiało na pół strzału z armaty, ognia długo nie wytrzymała, i ze szkodą odeszła na głębinę; to samo uczyniły wkrótce inne okręta.

Angielskie pisma doniosły, że przyiazń między Brytańnią W. i RP. Amerykańską zerwana być może. Gdyby to nastąpiło, straciliby wiele na tém Anglicy. Dziś zyskuią na tym handlu corocznie 6 mill. dollarów, opatruiąc prowincye ziednoczone towarami przerobionemi; że nie wspomniemy, iak wygodnie iest opatrywać Jamaikę i inne wyspy cukrowe żywnością z Ameryki północ. sprowadzoną; Spodziewać się trzeba, że po skończoney z Francyą woynie, Brytańnia uznać zechce prawa narodów oboiętnych, i wolną żeglugę bez przeszkody, po wszystkich morzach przyzna wszystkim, a przez to odbierze Amerykanom przyczynę narzekania i nieprzyiaźni.

WŁOCHY.

MEDIOLAN. 28 grudnia. Wice Król Eugeniusz przyiowszy naywyższą kommendę woysk będących we Włoszech, mieszka w Padwie. Z tego miasta wydanym edyktem potwierdził czynności Marsz. Masseny, który w Veronie, Vicenza, Padwie, Treviso, Udine rząd tymczasowy postanowił; rozkazał ażeby według przepisu dawnego żołnierzowi kray podbity dostarczał potrzeby wszelkie. Woysku ścisłą karność zalecono. Dla umówienia się względem odmian w urządzeniach Masseny, kazał Eugeniusz przysyłać do główney kwatery swoiey deputatów, obiecuiąc pilnie sam we wszystko weyrzeć, i uczynić sprawiedliwość. Znayduiąc się niedawno w Bononii oglądał bibliotekę Akademicką, i zalecił ułożenie Katalogu oney porządnego, na co koszt ofiarował ze skarbu, iakoteż fundusz na zakupowanie ksiąg nowych.

O armii zprzymierzoney w Neapolitańskim kraiu niema dotąd pewnych wiadomości, ustąpiła iuż na okręta, czyliteż ieszcze zaczekać chce przyiścia armii Francuzkiey. G. S. Cyr wkroczył w granice państwa Kościelnego. Ney wkrótce za nim pośpieszy z Tirolu i Carinthii dywizyą prowadząc. W Trieste kommenderuiący G. Sibille port ogłosił bezpiecznym i otwartym dla wszystkich narodów z Francyą zprzymierzonych i przyiaznych; nie podeyrzane magazyny i okręta od rewizyi przykrey uwolnił.

BATAWSKA. RP.

HAGA 11. stycznia. Słychać, że Hieronim Buona-

parte ma otrzymać wkrótce stopień dostoyny w kraiu Włoskim. O flotcie Francuzkiey, która nie dawno wyszła z Brestu, iest wiadomość, że spotkawszy Angielskich wiele statków przewozowych, które zabrała spaliła. Doniesienie urzędowe o traktacie podpisanym w Presburgu, powszechną radość sprawiło w kraiu naszym, zwłaszcza iż Batawowie do niego należemy. Powszechne iest rozumienie, iż warunki nie rychło będą ogłoszone. Podwóyne być maią; pierwsze na przypadek zrobione, ieżeli Anglicy do pokoiu przychylić się zechcą, i uczynić cokolwiek dla ratunku i wsparcia zprzymierzeńców; w przypadku takim Francya mniey zyskiwać postanowiła, wzgląd maiąc na powolność dla niey Brytannii W. Drugie warunki są napisane na przypadek drugi, ieśli Jerzy 3 sam dłuższą woynę obierze dla narodu swoiego; w tém zdarzeniu Napoleon i zprzymierzeńce iego większy zysk na lądzie mieć będą.

Lecz tych powieści rzetelność czas odkryć może. To pewnieysza, iż zaymuiący się pożar nowey woyny w Niemczech północ. zgaszonym prędko zostanie. Connetable Ludwik składa kommendę armii północną zwaney, i wkrótce powróci do Paryża. GG. Collaud i Michaud zostaną na czele obozów, do póki pokoy lądowy nie będzie potwierdzony. Pierwszy mieszka w Nimedze, drugi w Utrecht. Connetable był u nas, odwiedził Pensyonarza na wsi mieszkaiącego, przyięty z dystynkcyą randze swoiey należną. Wczora z morskim Ministrem Verhueludał się do Amsterdamu, chcąc widzieć pozostałe dostatki tego miasta, które przez handel niegdy wzrastały, dziś zmnieyszyły się znacznie przerwą onego na morzu. Traktat Presburgski, gdziekolwiek stoią woyska Francuzkie i Batawskie, ogłoszono strzelaniem z armat przy żołnierskiey paradzie. Nawałność srożeie na morzu, i brzegi Batawskie trupem, ułomkami statków okrywa.

RZESZA NIEMIECKA.

D. 3 Deputowani miasta wolnego Auszpurga audyencyą mieli u Napoleona. Rządca Francuzki odpowiadaiąc im powinszował, iż będą mieli szczęście zostawania pod rządem Króla, który iest przyiacielem i wiernym Francyi zprzymierzeńcem. Ztąd przeszediszy do Maxymiliana I, z ust iego słyszeli upewnienie, iż cokolwiek iest w mocy iego, wszystko uczyni, ażeby miasto Auszpurg garnące się pod berło Bawarskie, nie żałowało utraconey swobody, lecz coraz bardziey w pomyślność i dostatki obfitowało. Wkrótce potém Król nowy dał rozkaz, ażeby cywilną administracyą miasta nowo nabytego przyieli urzędnicy Bawarscy.

STUTTGARD 7 stycznia. Nowo ogłoszony Król nasz, wziął tytuł nast. Z Bożey łaski Fryderyk I Król Wurtembergski, Elektor Rzeszy, X. Teck i Szwabski, Landgraf Tubingen i Nellenburg, X. Ellwangen i Zwiefalten, Graf Limpurg, Schmiedelfeldt, Sontheim, Hohenberg, Banndorf, Pan Heidenheim, Justingen, Rottweil, Heilbronn, Hall, Altdorff, Adelsmansfelden, S. Blaise, ettc. Królestwo nasze, łącząc dzierżawy nowo nabyte mieć może rozległości 200 mil kwadrat. mieszkańców blizko 900 t. Napoleon wkrótce, to iest d. 23, do nas spodziewany. Teraz bawi w Munich. G. Bawarskiego Deroi w bitwie przeciw Austryakom ranionego, gdy prezentował się przyszedłszy do zdrowia, przyioł z wielką dystynkcyą. Były Elektor Trewirski, ieśli przyimie dostoyność Arcy Biskupią i Prymasowską w Bawaryi, ma otrzymać do mieszkania pałac dawniey Biskupi w Aichstadt z pomnożonym dochodem. Król nasz w d. nowego lata znaczną dał iałmużnę szpitalom tuteyszym i w Ludwigsburgu. W rządzie kraiowym nastąpią wkrótce odmiany. Nie będzie podobno odtąd świat słyszał o sporach gorszących między Panem i poddanemi. Stanów przywilegie tak będą umiarkowane, ażeby sprawuiącemu władzę naywyższą nie były na przeszkodzie w rzeczach ściągaiących się do powszechnego dobra; inaczey pewne iest i nieuchronne narodu rozerwanie, iak dawne i poźnieysze przykłady pokazuią.

MUNICH 10 stycznia. Wiadomo, iż Arcy X. Ferdynand wzbraniał się długo przywrócić wolność Bawarczykom poymanym pod Jglau, gdy zawieszenie broni iuż podpisane było w Austerlitz. Napoleon G. Wrede zaczynać kazał w Czechach nieprzyiazne kroki. Gotował się do tego przedsięwzięcia wódz Bawarski; wydał nawet odezwę do armii swoiey, gdzie zachęcaiąc rycerstwo do mężnego czynienia, donosi, że posiłek znaczny otrzymał w dywizyach Karg i Minuzzi; co większa, Marsz. Bernadotte miał pomagać zprzymierzeńcom. Lecz do tego nie przyszło. Powolność Arcy X. zapobiegła mniey potrzebnemu krwi rozlaniu.

Wice Król Włoski Eugeniusz dziś przybył do naszey stolicy; zaślubienie iego z X. Augustą nastąpi wkrótce. Z Tirolu przybyła od stanów kraiowych deputacya, prosić maiąca Napoleona o zmnieyszenie kontrybucyi. Rozumiemy, że za wstawieniem się Maxymiliana I otrzyma wszystko, i od nowego Króla potwierdzenie dawnych swobod. Napoleon codzień ogląda i ćwiczy powracaiące tędy za Ren woyska swoie; bywa na teatrach, i łowach; następca tronu Bawarskiego przy nim iest zawsze. Królowi naszemu dano armat Austryackich 450; kontrybucyi wybranych część piątą. G. Deroi prezentuiąc się Napoleonowi włożył wielką wstęgę legionu honorowego. Pod Wels w Austryi zgromadziło się 36 t. Francuzów, którzy wkrótce przez Bawaryą póydą do oyczyzny; inne dywizye w mnieyszey liczbie to samo czynić zaczęły.

Elektor Trewirski, iak wiadomo, kray ustępuiąc na indemnizacye, otrzymał pensyą dożywotnią, którą XX. Rzeszy płacić mieli, między innemi Elektor Hannowerski 30 t. zł. ryń. Te od lat 3 zalegały po opanowaniu kraiu przez Francuzów. Gdy niedawno Pan pomieniony znaydował się w Munich, Napoleon całą summę razem kazał wypłacić.

12 artykuł traktatu Presburgskiego wyraźnie przepisał, że Mergentheim, inne dzierżawy i dochody zakonu Krzyżackiego w Niemczech, prawem dziedzicznem dostać się maią iednemu z Arcy XX. Austryackich którego Franciszek 2 wyznaczyć zechce. Twierdze Wurtzburga maią być zburzone; iuż z tego miasta artylleryą i ammunicye przeprowadzono do Bambergi. Woysko Marsz. Augereau wkroczyło do Darmstadu. Król nasz od Napoleona otrzymał w podarunku szpadę kosztowną. Słychać, iż Massena liczną dywizyą woyska swoiego posłał na osadzenie Dalmacyi, i innych kraiów Królestwu Włoskiemn postąpionych nad brzegami Adryatyckiey odnogi. Przybyło do nas bardzo wielu niepodległey szlachty Rzeskiey, traktować maiąc o własny interes z Maxymilianem I, którego dziś stali się poddanemi, iako pośród Bawarskich kraiów maiący swoią dzierżawę. To samo dzieie się w Carlsruhe i Stuttgard. Król Wurtembergski ostrzegł stany państwa swego, ażeby odtąd zachował się każdy spokoynie w obrębach wiernego poddaństwa, na żadnych zchadzkach nie bywaiąc, ponieważ takie postępki nowemu rządowi przeciwne, za bunt poczytane, kary surowey nie uydą.

HANNOWER 15 stycznia. Lord Harrowby, przez Hamburg wyiechał do Londynu na fregacie Flora. Angielskie woyska cały Elektorat opuszczaią nagle, zgromadzaiąc się do uyścia rzek Weser i Elby, gdzie stoi teraz blizko 300 statków przewozowych i woiennych, które podobno żołnierza Królewskiego odprowadzą do oyczyzny. Podobnym sposobem woyska Szwedzkie przeniosły się na prawy brzeg Elby, stanęły w kraiu Lawenburgskim; prawe ich skrzydło iest na granicy Hamburgskiey. Król Gustaw Adolf główną kwaterę założył w Boitzenburg. Słychać, iż woyska Pruskie i Elektora Hesse Cassel wkraczaią do Hannoweru w znaczney liczbie. G. Barbou traktować zaczoł z deputowanemi od Elektoratu; domaga się opłaty miesięczney 600. t. fr. na utrzymanie załogi Francuzkiey w Hameln; równą tey summę dać musiemy za każdy miesiąc upłyniony po oddaleniu się Marsz. Bernadotte do Frankonii.

RATISBONA 10 stycznia. Arcy-Kanclerz Rzeski, i X. Thurn Taxis znayduią się teraz w Munich, traktuiąc z Napoleonem i Maxymilianem I, o należną nadgrodę, pierwszy za odstąpienie Aschaffenburga, drugi za stracony dochod z poczt Cesarskich. Obydwa zabawią do czasu zaślubienia Wice Króla Eugeniusza. Marsz. Augereau kwaterę główną założył w Darmstadt. Woyska Pruskie, które nidawno zbliżyły się do brzegów Menu i Renu, nagle rozkaz odebrały ustępować ku północy; Haskie to samo czynią. Według opinii powszechney, iedne i drugie wnidą wkrótce do Elektoratu Hannowerskiego.

SZWECYA.

STOCKHOLM 2 stycznia. Kommissya bankowa rządowi doniosła, że w r. przeszłym zapłacono długu skarbowego 630 t. talarów.